

JAARVERSLAG LANDGOED DE WIERSE BV VOOR HET JAAR 2023

ALGEMEEN & BELEID	<p>In 2023 is een derde herbestemmingsonderzoek door MG en AJ, in samenwerking met adviseurs, afgerond. Dit onderzoek bouwt voort op het beleidsplan 2021-2026 en het herbestemmingsonderzoek 2021 en 2022.</p> <p>Nieuw beleid en de begroting voor de ANBI stichting is in 2023 vastgesteld.</p>
POM STATUS	<p>Op maandag 16 januari 2023 heeft de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed Landgoed de Wiersse bezocht naar aanleiding van de ingevulde vragenlijst voor de Monitor Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed. Tijdens het overleg is besproken dat Landgoed de Wiersse moet blijven voldoen aan de SIM-criteria door een actueel beleidsplan te hebben. Het huidige beleidsplan (2021-2026) is actueel. We moeten een aanvullend document opstellen waarin de kennis en kunde van ingeschakelde bedrijven voor onderhoud of restauratie wordt beschreven.</p> <p>We hebben ingestemd met de mogelijke publicatie van onze kleurrapportage op de website van de inspectie en overwogen om deze rapportage ook op onze eigen website te publiceren om transparantie te bevorderen. Verder moeten we preventieve afspraken maken met Waterschap Rijn en IJssel en mogelijk de provincie Gelderland en omliggende landgoederen om de waterpeilbeheer en bescherming van de monumentale landgoederen te borgen. We hebben een samenwerkingsovereenkomst met WRIJ om een groot project tegen verdrogingseffecten op De Wiersse te realiseren.</p> <p>De inspectie benadrukte het belang van het beleidsmatig en bestuurlijk borgen van kennis. Eventuele wijzigingen binnen de organisatie die van invloed kunnen zijn op de POM-status worden doorgegeven aan de inspectie. De Benchmark Monitor Professionele Organisaties voor Monumentenbehoud 2021-2022 is online beschikbaar, daarin worden alle POM-resultaten vergeleken.</p> <p>Op 2 oktober 2023 was er een digitaal overleg tussen alle POM's. De Wiersse heeft hieraan deel genomen.</p>
Voldoen aan de SIM Criteria	<p>In 2023 heeft Landgoed de Wiersse verder gewerkt aan het voldoen aan de criteria van de Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM). Hieronder volgt een overzicht van de stappen die we hebben genomen en hoe we aan de criteria voldoen:</p> <p><u>Toepassing van beroepsnormen:</u> We hebben ervoor gezorgd dat alle werkzaamheden aan rijksmonumenten worden uitgevoerd volgens de geldende normen binnen de beroepsgroep. Dit omvat het inschakelen van erkende en gecertificeerde bedrijven voor onderhoud en restauratie. Sinds 2023 werken we samen met een nieuwe gecertificeerde schilder voor de rijksmonumenten.</p> <p><u>Planmatig onderhoud:</u> Ons beleidsplan 2021-2026 beschrijft het planmatige onderhoud van de rijksmonumenten op het landgoed. We hebben een gedetailleerd onderhoudsschema dat regelmatig wordt bijgewerkt om ervoor te zorgen dat alle noodzakelijke werkzaamheden tijdig worden uitgevoerd.</p>

	<p><u>Cultuurhistorisch onderzoek</u>: Bij restauratiewerkzaamheden verrichten we cultuurhistorisch onderzoek om de historische waarde van de monumenten te behouden en te documenteren. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door gespecialiseerde experts en de bevindingen worden opgenomen in ons beleidsplan en jaarverslagen.</p> <p><u>Structurele deskundigheid</u>: De structurele deskundigheid bij de uitvoering van werkzaamheden aan rijksmonumenten wordt gewaarborgd door de inzet van ervaren en gekwalificeerd personeel.</p> <p>Door deze maatregelen te implementeren, blijven we voldoen aan de SIM-criteria en zorgen we voor de instandhouding van ons waardevolle erfgoed. We blijven ook transparant door onze jaarverslagen en andere relevante documenten op onze website te publiceren.</p>
HUUR	<p><u>Wessel</u>: Gemeentesubsidie voor onderhoud monumenten is gehonoreerd. (€8500 op €20.000 uitvoeringskosten). De werkzaamheden zijn in 2023 uitgevoerd.</p> <p><u>Oude Berenpas</u>: Gemeentesubsidie voor onderhoud monumenten is gehonoreerd voor de Bokhorst. (€8500 op €20.000 uitvoeringskosten). De werkzaamheden zijn in 2023 uitgevoerd.</p> <p><u>Kok</u>: Gemeentesubsidie voor onderhoud monumenten is gehonoreerd (€8500 op €20.000 uitvoeringskosten). De werkzaamheden zijn in 2023 uitgevoerd.</p>
Boterfabriek (eigendom 2022)	<p><u>Oude Boterfabriek</u>: Op 4 april 2022 hebben we de Boterfabriek gekocht. Het doel is om hier vijf appartementen in te realiseren. In oktober 2023 hebben we een subsidieaanvraag voor herbestemming ingediend bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Voor het herbestemmingsonderzoek werken we samen met architecten en zullen we ook een architectuurhistorisch onderzoek uitvoeren.</p>
Herbestem- min- gsonderzoek	<p>December 2023 is het derde herbestemmingsonderzoek voor de tuinen en bijgebouwen afgerond.</p>

<p>GEMEENTE Bronckhorst</p>	<p>In samenwerking met de gemeente Bronckhorst is er een nieuw initiatief ontstaan om het toerisme in de regio te bevorderen. Daarnaast is de Gemeente Bronckhorst positief over de plantenmarkt</p>
<p>PROVINCIE GELDERLAND</p>	<p><u>SAN Subsidie</u> op botanisch waardevol grasland is via Onderholt toegekend. <u>Subsidie Revitalisering Bos (SPUK) buiten Natura 2000 is verleend</u> voor het verwijderen van exoten binnen oude boom- en bosgemeenschappen op het landgoed. Het gaat om het verwijderen van Amerikaanse Vogelkers (vooral in oude hakhoutpercelen zeer ongewenst).</p>

<p>HUIS EN BIJGEBOUWEN</p> <p>WIERSSERALLE E 5, 7, 9</p> <p>(Zie projecten vergelijkende cijfers)</p>	<p><u>Het calamiteitenplan</u> is herzien (wordt jaarlijks aangepast aan de hand van ontwikkelingen) en het Risico-Inventarisatie en Evaluatie wordt bijgehouden s. De jaarlijkse brandoefening is uitgevoerd. Ook is de brandput nagekeken.</p> <p><u>Sim subsidie</u> voor Bouwhuis en Boerderij is dit jaar niet aangevraagd. Omdat we als POM mogen schuiven is het beter om alle rode elementen tegelijkertijd aan te vragen in 2024 bij de nieuwe aanvraag voor het hoofdhuis en tuinelementen (rood) voor 1 april 2024.</p>
<p>TUIN en PARK</p>	<p><u>SIM subsidie</u> voor de Rijksmonumentale tuin loopt door.</p> <p><u>Rozentuin</u>: In samenwerking met landschapsarchitect werken we aan een structureel plan voor de rozentuin. Door de ecologische benadering van het onderhoud zijn de buxushagen, na drie jaar zonder chemische behandelingen, doodgegaan. We hebben in 2023 toestemming gevraagd voor het verwijderen van de dode buxus en het inzaaien van een zadenpakket met bloeiende inheemse bloemen in de vormen van de parterre de Broderie. Hiervoor is positief gereageerd op ons voorstel, waardoor de tuin aantrekkelijk blijft voor bezoekers terwijl we aan een definitief masterplan werken. Verder blijven we ons richten op duurzame herinrichting, herstel van oude patronen en integratie met het hoofdgebouw.</p> <p><u>Het winterseizoen</u> is door klimaatverandering verkort en, zoals verwacht, ook zeer nat. Het blad valt langzaam en later van de bomen, waardoor er langere tijd in de tuinen gewerkt moet worden en minder tijd overblijft voor werkzaamheden in het bos. Ook komt de lente eerder. Door de natte omstandigheden waren werkzaamheden in de bossen niet mogelijk. Veel hakhout kon niet worden afgezet, de verwijdering van de prunus moest vroeg ophouden en er kon niet een tweede keer gemaaid worden in de hooilanden.</p> <p><u>Het Medler</u> heeft het hooi opgehaald van het hooiland om te gebruiken voor zaad voor de nieuwe natuur binnen het waterschapsproject.</p> <p><u>Schoffelmachine</u> is gekocht om zelf te kunnen schoffelen zonder dat we een hoveniers bedrijf daarvoor moeten inschakelen.</p> <p><u>Cider en Perry</u>: Samen met buitenplaats Spykerbosch is cider gemaakt. Ook is er dit jaar Perry (van echte Engelse Perry-peren) gemaakt. Het was wel een uitzonderlijk slecht jaar voor appels.</p>

	<p><u>Uitbreiding moestuin: Om de oude heg is nu een nieuw hekwerk geplaatst. Het oude hekwerk dat door het historische hart van de moestuin liep, is verwijderd. Hierdoor kan de moestuin op den duur worden uitgebreid.</u></p> <p><u>Moestuin vrijwilligers:</u> een groep is opgezet om in de moestuin te werken. Er zijn 5 vrijwilligers die iedere donderdag bijeen komen in de moestuin.</p>
Plantenmarkt	<p>Op 1 oktober vond de eerste Ambachtelijke Plantenmarkt plaats op de Wiersse, in samenwerking met Gardeners' World NL magazine. De Ambachtelijke Plantenmarkt van De Wiersse richt zich op duurzaam en ambachtelijk gekweekte planten, en benadrukt het belang van tuinen en tuinieren voor een klimaatbestendige toekomst. Het evenement was een onverwacht groot succes met bijna 6000 bezoekers. Het weer was bijzonder goed, waardoor er veel meer mensen kwamen dan verwacht. Onze website werd overspoeld en tijdelijk offline gehaald vanwege een vermoedde DDOS-aanval. De kaartverkoop, vooral de avond voorafgaand aan de plantenmarkt, was zeer groot, wat zorgde voor drukte op de weg en op het terrein.</p> <p>Tienduizenden onbespoten planten en zaden vonden hun weg naar enthousiaste tuiniers. Bezoekers konden genieten van een picknick in de zon, hun aankopen in fietstassen en auto's laden, en de lege kratjes stapelden zich op bij de kwekers. Bezoekers konden hun tuinscharen laten slijpen, door de tuinen wandelen, lezen in de Gardeners' World leeshoek, en genieten van een déjeuner sur l'herbe. Voor de jongste tuinliefhebbers was er een speciaal voorleesmoment van de Vlinderstichting. Naast het uitgebreide assortiment gaven kwekers en experts lezingen over duurzaam plantgoed, de échte kweker en het belang van tuinen en tuinieren voor een klimaatbestendige toekomst.</p> <p>25 natuurvriendelijke kwekers stonden op de oprijlaan met onbespoten planten. Gardeners' World verzorgde de PR (. Voor abonnees van het tijdschrift was er een korting op de kaartjes . Familie en vrijwilligers waren allemaal betrokken bij de voorbereidingen en het verloop van de dag.</p> <p>De markt vond plaats in het najaar, het perfecte seizoen om te planten en te poten. De warme grond zorgt ervoor dat nieuwe planten goed wortel kunnen schieten voordat de winter komt. Door de massale opkomst op de markt is er meer aandacht gekomen voor dit ideale plantseizoen en voor duurzaam plantgoed.</p>

	<p>Door het grote succes zullen we volgend jaar een meerdaags evenement organiseren. Een vervolg voor volgend jaar is gepland op 28 en 29 september, met een maximum van 4500 kaartjes per dag. Parkeren wordt extern geregeld. Alle kwekers willen graag weer mee doen (en we krijgen veel meer aanvragen dan dat we aankunnen) en onze vrijwilligers zijn erg enthousiast.</p>
<p>Bezoek tuinen en park</p>	<p>In 2022 waren de tuinen ook op zaterdagen geopend. Voor 2023 is besloten om de tuinen alleen op donderdag en vrijdag te openen in verband met logistiek en veiligheid. Dit heeft iets minder tuinbezoek opgeleverd.</p> <p>De Grote Zaal was open en gratis toegankelijk voor het publiek tijdens Open Monumentendag. We waren een van de meest bezochte monumenten van de gemeente Bronckhorst. De tuinen waren ook open en hiervoor konden bezoekers een kaartje kopen.</p>
<p>PUBLICITEIT</p>	<p>Artikelen en opnames in o.a. vermelding Dorpsgids VVV Vorden, Reformatorisch Dagblad, lokale pers en lokale bladen. Veel artikelen zijn verschenen in verband met de plantenmarkt o.a. Gardeners World iedere maand, column in het Nederlands dagblad, verslag in lokale krant Contact.</p> <p><u>Financieel dagblad magazine</u> interview met MG over jonge beheerders van Landgoederen</p> <p>Oeke Hoogendijk (regisseur van o.a. Mijn Rembrandt en Het Nieuwe Rijksmuseum) heeft filmopnames gemaakt voor de documentaire "De Vereniging Rembrandt, een uitzonderlijk jaar," uitgezonden door de NTR op NPO. Deze documentaire belicht het belang van particuliere bijdragen aan de collecties van Nederlandse musea. Een belangrijk moment in de film is de aankoop van Rembrandts "De Vaandeldrager" voor het Rijksmuseum, een gebeurtenis die veel discussies oproep over de waarde en financiering van kunst. Victor de Stuers, één van de centrale figuren in de documentaire en nauw verbonden met De Wiersse, wordt beschouwd als de grondlegger van de Nederlandse monumentenzorg. Zijn inspanningen om cultureel erfgoed te beschermen, worden in de film uitgebreid belicht, samen met zijn rol in de oprichting van het departement voor Kunst en Wetenschappen en zijn bijdragen aan de bouw van het Rijksmuseum. Deze</p>

	<p>documentaire benadrukt het belang van behoud en restauratie van cultureel erfgoed voor toekomstige generaties. Voor meer informatie over de documentaire, bezoek NPO Start (NPO.nl).</p> <p><u>TV programma</u> You Never Walk Alone voor SBS6 is op de Wiersse opgenomen .</p> <p><u>Tijdschrift Roots</u> <i>Wandelen over de Wiersse en het Medler</i> artikel over landgoed en tuinen</p> <p>De website is door AJ vernieuwd.</p> <p>Informeel geplaatste hangkaarten in treinen Zutphen-Winterswijk hebben het hele seizoen door open-dag-bezoekers aangespoord naar de tuinen van Wiersse te komen.</p> <p>Website en sociale media (door AJ en MG regelmatig verzorgd en voorzien van nieuwe foto's) hebben een groot effect. Nieuwsbriefmailadressen, Facebook, en Instagram worden regelmatig ge-updated en uitgezonden. Ook gebruiken we Facebook en Instagram voor doelgerichte publiciteit en advertenties. Jaarlijks worden ook ongeveer 3 advertenties in de lokale krant (Contact) geplaatst.</p> <p>Andere mediavermeldingen blijven nodig, ook om het bezoeken van de website aan te sporen.</p>
BOS & NATUUR	<p><u>Uitval beuken:</u> De uitval van beuken is verder verergerd langs de historische lanen. Er wordt gewerkt aan een herstel plan en aan een aanvraag via de gemeente om delen van de beuken laan te kappen en opnieuw in te planten met wintereiken.</p> <p>Op de plaatsen waar in 2019 fijnsparren zijn gekapt, kwam de natuurlijke verjonging nog niet op gang. Om dit proces te stimuleren, is er met een speciale ploeg een dun laagje van de bovengrond omgekeerd. Dit zorgt ervoor dat het zaad kan vallen op de minerale bodem, waardoor de kans op ontkieming en groei van nieuwe bomen wordt vergroot. Ook zijn eikels van de oudste eiken bomen verzameld door de vrijwilligers en hier uitgestrooid. Daarnaast is ook eiken plantsoen besteld voor een deel van het areaal. Het is te nat geweest om deze in 2023 te planten.</p> <p><u>Spuk-regeling:</u> subsidie is gehonoreerd en uitvoering is begonnen. Zie Provincie</p> <p><u>3 grote veteraan eiken</u> in de tuin zijn dood gegaan door de prachtkever. De eiken leiden ook jaarlijks aan de groene eikenblad roller rups die eind mei de bladeren eet.</p>

WATER	<p><u>Een nat jaar:</u> Door de waterschap is een nieuwe digitale regenmeter op het huis gemaakt, waardoor er accuraat per gebied kan worden bijgehouden hoeveel water er valt.</p> <p>Gesprekken zijn gevoerd over mogelijkheden om de gracht een aantal keren per jaar te filteren met een speciale kroos filter. Uit het onderzoek bleek dat de Wiersse een bijzonder fijn en klein soort kroos heeft.</p> <p>De gesprekken met het waterschap over grootschalig watersysteemherstel op de Wiersse hebben voortgang geboekt.</p>
STUDENTEN, ONDERZOEK, CURSUSSEN EN EDUCATIE	<p>Studenten: <u>Vanuit Frankrijk (Blois)</u> zijn er twee studenten landschapsarchitectuur, die in het voorjaar 2 maanden stage hebben gelopen <u>Ook drie studenten bos en natuur uit Nederland</u> hebben allemaal enkele maanden stage gelopen op de Wiersse.</p> <p><u>Cursus</u> <u>De Cursus Botanisch Grasland</u> is op 6 juni in de botanisch hooilanden in het parklandschap van de Wiersse gegeven door het Onderholt en de Vala.</p> <p><u>BHV cursus</u> is dit jaar inhouse georganiseerd. Ook veel vrijwilligers hebben het middag deel EHBO bijgewoond, zonder certificaat te halen.</p> <p>MG heeft 16 dagen lang in Engeland de cursus 'The Attingham Trust' gevolgd. De school is gericht op het onderzoeken van de architectonische en sociale geschiedenis van het historische huis in Groot-Brittannië en zijn tuinen en landschappelijke omgeving, Het bestuderen van de inhoud van deze gebouwen – hun schilderijen, beeldhouwwerken, meubels, keramiek, zilver, textiel en andere toegepaste kunsten – evenals de planning, decoratieve behandeling en het gebruik van de interieurs en het stimuleren van debat over</p>

	problemen met betrekking tot de conservatie en presentatie van het landhuis en zijn inhoud. Tijdens 16 dagen werden 21 Country houses bezocht met een groep van 40 medeleerlingen (allen experts vanuit verschillende achtergronden in erfgoed)
BUURTVERENIGING 'DE WIERSSE'	De bewoners binnen de grenzen van de Wiersse (incl. de enclave van de boterfabriek) hebben dit jaar hun jaarlijkse avondbijeenkomst gehouden in de garage van het bouwhuis.
VRIENDEN & VRIJWILLIGERS	<p>MG heeft een lezing gegeven voor de donateurslunch en vriendenbijeenkomst over haar ervaringen in Engeland tijdens de Attingham trust. De giften van 2023 zijn uitgegeven aan het uitbreiden van de moestuin (palen en draad), het opzetten van een nieuwe moestuin vrijwilligers groep, waarvoor o.a. gereedschap is gekocht en advertentie is geplaatst en aan het kopen van een eigen schoffelmachine (zie tuin).</p> <p>Vrijwilligersteam is uitgebreid met de moestuin vrijwilligers. Er zijn nu in totaal 40 vrijwilligers.</p> <p>Voor alle medewerkers en vrijwilligers is in de zomer een uitje georganiseerd naar Kasteel Rozendael, waar een rondleiding was door de tuinen gevolgd door coffee en cake</p> <p>Ook was er een kerst koffie in de grote zaal voor alle vrijwilligers en medewerkers.</p>